

Abstract: The man 'created' before 1990 and trained through a 'national' or imported non-culture has no respect for the legacy of previous generations, because everything has to be transformed into 'tinkling money'. The Romanian state leased the 'Golden Quadrilateral', which is also *Țara Moșilor*, to a private company, 'Gabriel Resources', in order to exploit the gold in huge open-cast mines. Ancient customs, the development of specific crafts, mainly a civilization based on wood manufacturing, remarkable in its beauty, are all in danger of disappearing

Roșia Montană is not the most serious case of threat against cultural heritage; it is the most well known due to its value within *Țara Moșilor*, the involvement of the worldwide scientific bodies, civil society and scientists.

Political imperatives have stopped the process of enlisting Roșia Montană into UNESCO Tentative List advanced by the minister H. Kelemen in 2010. Nobody can believe the fact that the State is represented by people that support the interests of a private company and not the safeguarding of the national heritage, declared as such by laws in force!

Romanian state neglects on purpose the long term benefit from the inclusion of *Țara Moșilor* in UNESCO as a cultural landscape in evolution! The Romanian state does not consider the obligation to form in the local mentality the desire to strengthen its existence through the possibilities offered by the richness of the natural and cultural heritage.

Rezumat: Ca urmare a unui proces îndelungat, început după preluarea puterii de către comuniști și accentuat în anii de după 1989 a apărut acel om mult dorit care știe totul și pentru care nici o valoare nu reprezintă o barieră în goana după înavușire. „Cadrilaterul Aurului” a fost concesionat integral și la Roșia Montană s-a instituit o stare de asediu ca urmare a dezvoltării unui proiect de exploatare în carieră deschisă a aurului diseminat în roca a patru munți. Proiectul acceptat de autoritățile locale ca singura șansă de dezvoltare armeană să distrugă peisajul natural și cultural (Fig. 1)

Țara Moșilor, care se întinde în „Cadrilaterul Aurului” este o zonă cu valoare identitară pentru fiecare român, fiind prin cultura sa și prin contribuția Moșilor la lupta pentru dreptate și libertate un simbol național.

Sub presiunea unor reprezentanți ai statului se fac pregătirile pentru începerea exploatarei de la Roșia Montană. Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a renunțat la intenția de a pune Roșia Montană pe Lista Tentativă de înscriere ca monument UNESCO a Roșiei Montane. Firma sponsorizează un grup independent de monitorizare a patrimoniului cultural de la Roșia Montană și afirmă că doar investiția în exploatarea totală a aurului de aici poate asigura protecția unei părți a acestui patrimoniu. Grupul independent se erijează în deținătorul soluției optime și instanța care poate aprecia „obiectiv” problema. Concluzia Grupului ca ar fi ridicolă înscrierea ca sit UNESCO trebuie să contracareze opinia specialiștilor, a Academiei Române, ICOMOS etc. care din 2002 s-au pronunțat pentru dezvoltarea durabilă a Roșiei Montane prin crearea unui proiect de punere în valoare a potențialului natural și cultural, pentru un turism cultural.

* “Vasile Pârvan” Institute of Archaeology, Bucharest.

Tradițiile străvechi, dezvoltarea unor meșteșuguri caracteristice, mai cu seamă o civilizație a lemnului de o frumusețe remarcabilă sunt în primejdia de a dispărea prin strămutarea locuitorilor și crearea unor „noi așezări” care nu au nimic în comun cu cultura dezvoltată în aceste regiuni.

Pentru a prezerva peisajul cultural din *Țara Moșilor* pe termen lung, amenințat în aceeași măsură, dar fără zgomot, de aceiași investitori nu există decât o cale – declararea valorii mondiale a acestei regiuni definitive pentru spiritualitatea românească prin contribuția moșilor la făurirea unei culturi originale și la istoria poporului român.

Din 2003 s-a inițiat un proiect de a declara *Țara Moșilor* peisaj cultural evolutiv UNESCO (Fig. 2). *Țara Moșilor* este conform categoriilor definite pentru moștenirea mondială « un paysage vivant qui conserve un rôle social actif dans la société contemporaine étroitement associé au mode de vie traditionnel et dans lequel le processus évolutif continue. En même temps, il montre des preuves manifestes de son évolution au cours des temps. »

Putem conchide că statul român ignoră dreptul comunității multietnice de la Roșia Montană de a se bucura de o dezvoltare în parametrii tradiționali, în cadrul natural și cultural pe care și l-a făurit de secole! Statul român neglijează voit profitul pe termen nelimitat ce se poate obține prin declararea *Țării Moșilor* ca peisaj cultural evolutiv UNESCO! (Fig. 3) Statul român nu ia în calcul obligația de a forma în mentalitatea locală dorința de a-și consolida existența prin posibilitățile oferite de bogăția patrimoniului natural și cultural și lasă comunitatea pradă presiunii psihologice și acțiunii de strămutare în folosul unor firme care vor pleca cu 80% din patrimoniul mineral al întregii regiuni, lăsându-ne nostalgia unei istorii și civilizații.

As a student, I heard a story about a fire in an aristocratic library, which was started by an illiterate mayor, appointed in 1946 by the Communists. I assumed that it was just an accident caused by his hatred for books because he had failed to graduate from primary school. Travelling throughout Romania I realized that in fact it was the general fate of all libraries; and exceptions were rare. At the same time, scholars and intellectuals from the inter-war period were imprisoned. The importance of professional training was replaced by loyalty to the Communist Party. In theory, people were sovereign. In practice, Communist Party language hid a policy that destroyed all of Romania's popular cultural assets. The culture that had been passed down from generation to generation was declared old-fashioned and was to be replaced by a 'superior' culture shaped in the 'light' of international or national Communism.

The culture and history of the people who had lived in this country for thousands of years [?] were destroyed and the new man was born.

The new man assumes that he knows EVERYTHING, even if he actually knows very little; he does not appreciate any values, because all values are reminiscence from an old world, which must be despised...